

REVISTA DE DREPTUL FAMILIEI

1/2025

UNIVERSUL JURIDIC

Indexări internaționale

CUPRINS

STUDII

Teodor-Georgian Căpățină , <i>Poziția convenției matrimoniale între onerozitate și gratuitate</i>	19
Cristiana-Mihaela Crăciunescu , <i>Un măr al discordiei – programul de relații personale ale copilului cu părinții săi sub incidența noilor reglementări</i>	60
Marius Floare , <i>Avataruri netradiționale ale familiei în istoria dreptului privat european</i>	85
Crina-Teodora Mihai , <i>Clauza de preciput – certitudini și dileme juridice. Abordare de drept comparat</i>	103
Carmen Oana Mihăilă , <i>În numele copilului sau al femeii? Al cui drept la viață valorează mai mult?</i>	175
Ioan Ilieș Neamț , <i>Considerații cu privire la termenul de reflecție de 30 de zile incident în cazul divorțului extrajudiciar</i>	213
Anabel Puentes Gomez , <i>The right to care in the Cuban family reform. New horizons in favor of human dignity [Dreptul la îngrijire în reforma familiei din Cuba. Noi orizonturi în favoarea demnității umane]</i>	241
Gabriel-Ciprian Stegărescu , <i>Căsătoria fictivă – o perspectivă teoretică și practică</i>	262
Lavinia Maria Tec, Adina R. Motica , <i>Ce se întâmplă cu embrionii umani crioconservați în caz de separare sau divorț?</i>	286
Andra-Roxana Trandafir, George-Cristian Ioan , <i>Semnificația termenului „consimțit” din cadrul infracțiunii de incest în contextul modificărilor aduse de Legea nr. 217/2023</i>	305

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ BIENALĂ DIN CADRUL UNIVERSITĂȚII DE VEST DIN TIMIȘOARA, ED. A XIV-A, 21-21 OCTOMBRIE 2022 – SECȚIUNEA DREPTUL FAMILIEI

Laura Cetean-Voiculescu , <i>Rolul procurorului în acțiunile privitoare la filiație și în ocrotirea persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale</i>	321
Cristiana-Mihaela Crăciunescu , <i>Câteva considerații privind ocrotirea persoanei prin curatelă</i>	331
Vlad Ionuț Domocoș , <i>Legea nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative. O abordare terminologică</i>	342
Marius Floare , <i>Repere istorice europene privind puterea părintească în privința vieții și a sănătății copilului cu dizabilități</i>	368
Oana Ghiță, Gabriel Olteanu , <i>Interferențe ale dreptului la nume al persoanei fizice și dreptul la marcă înregistrată</i>	383
Dorin Jorea , <i>Emanciparea mamei minore</i>	402

George Marius Mara , <i>Modificări aduse ocrotirii persoanei fizice ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psibosociale</i>	442
Carmen Oana Mihăilă , <i>Miracolul adopției pentru copiii cu nevoi speciale</i>	454
Ioana Nicolae, Georgeta-Bianca Spîrchez , <i>Încălcarea dreptului la viață privată și de familie în cazul excluderii unui părinte cu dizabilități intelectuale din procesul de adopție a copilului său</i>	483

JURISPRUDENȚĂ REZUMATĂ

<i>Înțelesul sintagmei „schimbarea împrejurărilor”. Modificarea măsurilor luate cu privire la minor. Schimbarea locuinței</i> (Bogdan Dumitru Moloman)	499
<i>Momentul de la care se poate stabili pensia de întreținere</i> (Bogdan Dumitru Moloman)	508

RESTITUTIO

Alexandru Bacaci , <i>Considerații în legătură cu regimul matrimonial actual</i>	513
Alexandru Bacaci , <i>Corelația prevederilor legale referitoare la obligațiile comune ale soților cu cele privind exercițiul drepturilor lor asupra bunurilor comune</i>	519

RECENZII

Lucia Irinescu, <i>Dreptul familiei</i> , Editura Hamangiu, București, 2024, 550 pag. (Cristina Nicolescu)	527
Bogdan Dumitru Moloman, <i>Autoritatea părintească exclusivă</i> , Editura Universul Juridic, București, 475 pag. (Lavinia Tec)	532

EVENIMENT	535
------------------------	-----

REVISTA DE DREPTUL FAMILIEI

Director: **Călina Jugastru**
Redactor-șef: **Ioan Ilieș Neamț**
Redactor-șef adjunct: **Bogdan Dumitru Moloman**

Consiliul științific:

- Marieta Avram** - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Alexandru Bacaci - prof. univ. dr. emerit, Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Flavius-Antoniu Baias - prof. univ. dr., dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Mircea Dan Bob-Bocșan - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Traian Briciu - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Sevastian Cercel - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova
Ioan Chelaru - prof. univ. dr., Facultatea de Științe Juridice și Administrative, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București
Dan Chirică - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Emese Florian - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Gabriela-Cristina Frențiu - judecător, Tribunalul Bistrița-Năsăud, doctor în drept civil
Oana Ghiță - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova
Codruța Hageanu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Lucia Irinescu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași
Călina Jugastru - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Ioan Leș - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Bogdan Dumitru Moloman - consilier superior, Compartimentul Autoritate Tutelară, Primăria Municipiului Bistrița, doctor în drept civil
Adina Renate Motica - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea de Vest, Timișoara
Ioan Ilieș Neamț - judecător, Curtea de Apel Cluj, doctor în drept civil; formator, Institutul Național al Magistraturii
Cristina Nicolescu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Liviu Pop - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Valeriu Stoica - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Ionuț Florin Popa - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Dan Andrei Popescu - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Paul Vasilescu - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca

Consiliul științific internațional:

- Ángel Acedo Penco** - prof. dr., Universidad de Extremadura, Spania
Alessandra Cordiano - prof. dr., Università degli Studi di Verona, Italia
Matilde Cuenca Casas - prof. dr., Universidad Complutense de Madrid, Spania
Lucinda Ferguson - asociate professor dr., University of Oxford, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord
Michel Grimaldi - prof. dr., dr. H.C., Université de Paris II „Panthéon-Assas”, Franța
Mark Henaghan - prof. dr., University of Auckland, University of Otago, Noua Zeelandă
Aída Kemelmajer De Carlucci - prof. dr., dr. H.C., Universidad Nacional de Cuyo, Argentina
Athena Nga-chee Liu - asociate professor dr., University of Hong Kong, Republica Populară Chineză – Hong Kong
Rolf Madaleno - prof., Universidade do Vale do Rio Dos Sinos; PUC-RS, Brazilia
Leandro Martín Merlo - prof., Universidad de Buenos Aires y Universidad Abierta Interamericana, Argentina
Eulalia María Moreno Trujillo - prof., Universidad de Granada, Spania
Pablo Quinzá Redondo - prof. ayudante dr., Universidad de Valencia, Spania
Alain Roy - prof. dr., Université de Montréal, Canada
Flávio Murilo Tartuce Silva - prof. dr., Faculdade Autônoma de Direito (FADISP-ALFA) São Paulo, Brazilia
Enrique Varsi Rospigliosi - prof. dr., dr. H.C., Universidad de Lima y Universidad Nacional Mayor de San Marcos, Peru

Consiliul de redacție:

- Ana-Luisa Chelaru** - notar public, Camera Notarilor Publici București, doctor în drept civil
Viorica-Claudia Dumitrache - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Marius Floare - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Ioana Nicolae - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea Transilvania din Brașov
Ioana Laura Toma-Dăuceanu - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București

POZIȚIA CONVENȚIEI MATRIMONIALE ÎNTRE ONEROZITATE ȘI GRATUITATE*

Teodor-Georgian CĂPĂȚÎNĂ**

REZUMAT

Prezentul studiu își propune să formuleze o concluzie fermă asupra poziției convenției matrimoniale în cadrul diviziunii generice a actelor juridice civile oneroase și gratuite, depășind astfel eșchizările doctrinare în materie. Deși subiectul pare pur teoretic, el nu este lipsit de consecințe practice. Studiul evidențiază în prima parte aceste implicații practice, punând accent pe acțiunea revocatorie al cărei regim juridic depinde de natura contractului atacat și, în același timp, propunând extinderea domeniului de aplicare al acestei acțiuni la convenția matrimonială încheiată de viitorii soți. În urma unei analize asupra principalelor criterii propuse de literatura de specialitate în ceea ce privește clasificarea actelor juridice în oneroase și gratuite, autorul conchide că numai un criteriu mixt, care ia în considerare atât obiectul actului, cât și cauza acestuia, poate califica riguros natura unui act juridic civil. Prin aplicarea criteriului mixt asupra structurii juridice particulare a convenției matrimoniale, autorul demonstrează natura sa oneroasă, ținând cont de principalele variațiuni pe tema regimurilor matrimoniale secundare.

Cuvinte-cheie: dreptul familiei, act juridic civil, titlu oneros, titlu gratuit, convenție matrimonială, obiectul actului juridic, cauza actului juridic, acțiunea revocatorie, inopozabilitatea convenției matrimoniale, regimuri matrimoniale, affectio conjugalis, natura juridică a clauzei de preciput.

LA POSITION DE LA CONVENTION MATRIMONIALE ENTRE ONÉROSITÉ ET GRATUITÉ

RÉSUMÉ

La présente étude se propose de formuler une ferme conclusion sur la position de la convention matrimoniale dans la division générique des actes juridiques civiles onéreux et gratuits, surmontant ainsi les hésitations doctrinales en la matière. Bien que le sujet semble purement théorique, il n'est pas sans conséquences pratiques. Dans un premier temps, l'étude met en évidence ces implications pratiques, en se concentrant sur l'action révocatoire, dont le régime juridique dépend de la nature du contrat contesté, tout en proposant d'étendre le domaine d'application de cette action au contrat de mariage conclu par les futurs époux. À la suite d'une analyse des principaux critères proposés par la littérature spécialisée en ce qui concerne la classification des actes juridiques en actes onéreux et gratuits, l'auteur conclut que seulement un critère mixte, qui prend en considération l'objet de l'acte et sa cause à la fois, permet de qualifier rigoureusement la nature d'un acte juridique civil. En appliquant le critère mixte à la structure juridique particulière de la convention matrimoniale, l'auteur justifie son caractère onéreux, compte tenu des principales variations en matière de régimes matrimoniaux secondaires.

Mots-clés: droit de la famille, acte juridique civil, titre onéreux, titre gratuit, convention matrimoniale, objet de l'acte juridique civil, cause de l'acte juridique civil, action révocatoire, l'opposabilité de la convention matrimoniale, régimes matrimoniaux, affectio conjugalis, nature de la clause de preciput.

---

* Articolul reprezintă lucrarea de disertație susținută cu prilejul absolvirii programului de master de Drept Privat din cadrul Facultății de Drept a Universității din București, lucrare elaborată sub coordonarea doamnei conf. univ. dr. Cristina-Mihaela Nicolescu.

** Auditor de justiție, Institutul Național al Magistraturii. E-mail: capatina.teodor.georgian@gmail.com.

THE POSITION OF THE MATRIMONIAL CONVENTION BETWEEN ONEROSITY AND GRATUITY

ABSTRACT

The present study aims to draw a firm conclusion in regards to the position of the matrimonial convention within the generic division of onerous and gratuitous civil acts, thus overcoming the doctrinal hesitations on the matter. Although the subject seems purely theoretical, it is not without practical consequences. The study highlights in the first part these practical implications, emphasizing the legal regime of the revocatory action which depends on the nature of the contested contract and, at the same time, proposing the extension of the domain of this action to the hypothesis of the matrimonial convention concluded between the future spouses. After an analysis of the principal criteria proposed by the specialized literature in what regards the classification of civil acts in onerous and gratuitous, the author concludes that only a mixed criterion, which takes into consideration both the object of an act and its cause, can rigorously identify the nature of a civil act. By applying the mixed criterion to the particular juridical structure of the matrimonial convention, the author proves its onerous nature, taking into account the main variations on the theme of secondary matrimonial regimes.

Keywords: *family law, civil act, onerous title, gratuitous title, matrimonial convention, object of the civil act, cause of the civil act, revocatory action, opposability of the matrimonial convention, matrimonial regimes, affectio conjugalis, nature of the preciput clause.*

Cuprins

Introducere.....	21
I. Importanța subiectului.....	22
I.1. Consecințe în planul acțiunii revocatorii.....	22
I.2. Consecințe în planul viciilor de consimțământ.....	27
I.3. Consecințe în planul regimului liberalităților	29
II. Diviziunea între actele juridice cu titlu oneros și cele cu titlu gratuit.....	29
II.1. Noțiuni generale.....	30
II.1.1. Genul proxim.....	30
II.1.2. Avantajul patrimonial	31
II.2. Critica vechilor și noilor reglementări.....	34
II.3. Criteriul clasificării	37
II.3.1. Analiza propunerilor doctrinare	38
II.3.2. Criteriul distinctiv reținut.....	43
III. Stabilirea naturii convenției matrimoniale.....	46
III.1. Teza susținută cu privire la caracterul convenției matrimoniale.....	46
III.2. Aplicarea criteriului mixt convenției matrimoniale	47
III.2.1. Individualizarea obiectului și cauzei convenției matrimoniale.....	47
III.2.2. Rezultatul economic al convenției matrimoniale prin raportare la elementul material al criteriului mixt	50
III.2.3. <i>Affectio conjugalis</i> prin raportare la elementul subiectiv al criteriului mixt ...	53
III.3. Alte argumente relevante	55
IV. Concluzii.....	56
Bibliografie	57

Introducere

Onerozitatea și gratuitatea reprezintă categorii juridice cu o amplă cuprindere în drept, care nu se limitează la clasificarea arhicunoscută cu privire la actele juridice civile. Dimpotrivă, se poate afirma că în sfera vizată de aceste categorii sunt incluse și fapte juridice, iar un exemplu în acest sens este gestiunea de afaceri care constituie o expresie a gratuității¹. De altfel, nici nu am putea reduce onerozitatea și gratuitatea doar la acte juridice, din moment ce discutăm despre fenomene care determină întreaga activitate patrimonială a unei persoane.

Așa fiind, în măsura în care admitem caracterul patrimonial al convenției matrimoniale, atunci necesarmente trebuie să o și includem într-una dintre cele două categorii juridice expuse. Orice încercare de a crea o categorie terță față de onerozitate și gratuitate, deși este tentantă, ar trebui evitată, pentru că în acest fel s-ar eluda clasificarea normativă ce distinge între actele cu titlu oneros și cele cu titlu gratuit. După regulile fundamentale ale logicii, clasificarea trebuie să epuizeze elementele din sfera sa și, după cum vom vedea, încadrarea convenției matrimoniale într-una dintre cele două categorii nu se realizează doar de dragul științei, existând diverse consecințe practice care derivă dintr-un asemenea demers. Această din urmă precizare constituie motivul pentru care doctrina a fost stimulată să cerceteze natura juridică a convenției matrimoniale, dar puțini sunt autorii care au ajuns la o concluzie fermă.

Intr-adevăr, având în vedere amploarea efectelor convenției matrimoniale, achiesăm la opinia potrivit căreia orice tentativă „de a o introduce în tiparele simple și clasice ale Codului civil comportă o bună doză de risc”². Prin urmare, în această analiză vom proceda cu vigilență, încercând totuși, să parcurgem firul logic până la identificarea unei potențiale soluții.

Din punct de vedere terminologic, pentru a desemna noțiunea de convenție matrimonială literatura de specialitate a întrebuințat mai multe formule cum ar fi cea de „contract matrimonial”, „convenție de căsătorie” ori „contract de căsătorie”³. Considerăm că pentru a evita orice confuzii, este de preferat să utilizăm sintagma de „convenție matrimonială”. În prezent, celelalte alternative ar putea să ne ducă cu gândul la însăși căsătoria, ceea ce, evident, ar constitui o eroare. Cu ceva timp în urmă, acest risc de confuzie nu era la fel de pronunțat, ținând cont de faptul că natura contractuală a căsătoriei a fost contestată⁴.

Tot cu titlu preliminar, menționăm faptul că în efectuarea analizei am utilizat o serie de metode de cercetare științifică, specifice fenomenului juridic, printre care

¹ A se vedea C. BEUDANT, *Cours de droit civil français*, t. VIII, *Les contrats et les obligations* (2ème éd., Paris: Librairie Arthur Rousseau, 1936), *apud* O. CĂPĂȚÎNĂ, *Titlul gratuit în actele juridice* (București: Rosetti, 2003), p. 62.

² A se vedea P. VASILESCU, *Regimuri matrimoniale. Parte generală* (ed. a II-a revizuită, București: Universul Juridic, 2009), p. 232.

³ A se vedea C. NICOLESCU, *Dreptul familiei* (ed. a II-a, București: Solomon, 2023), pp. 208-209.

⁴ A se vedea O.C. RĂVAȘ, *Studiu comparativ privind regimurile matrimoniale. Privire specială asupra reglementării uniunii libere – concubinajului* (București: Pro Universitaria, 2019), pp. 34-38.